

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conferenceการศึกษาเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ
และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยองA comparative Study of the Political Role in the Local Development of None Kho sub-District
Community Organizations, and Choeng None Sub-District Community Organizations, Rayong Provinceสมพร เสียงเสนาะ (Somporn Seangsantor)¹ ปธาน สุวรรณมงคล (Patan Suvanmongkol)²ธนะศักดิ์ สายจำปา (Thanasak SaiJampa)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง (3) เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาด้วยการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง กลุ่มประชากรตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง รวมจำนวนทั้งสิ้น 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาททางการเมืองที่แตกต่างกันมี 3 ประเด็น คือ ประเด็นแรก ด้านส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วม สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ส่งเสริมให้สมาชิกองค์กรชุมชนเป็นตัวแทนของสภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน ไม่ได้ส่งเสริมสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ ประเด็นที่สอง ด้านการเสนอแนะการแก้ไขและการพัฒนา และประเด็นที่สาม ด้านเสนอแนะความต้องการของประชาชน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ให้ความสำคัญที่ประชุมในเวทีสภาองค์กรชุมชนเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐทั้งสองประเด็น ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ และบทบาททางการเมืองที่เหมือนกันมี 3 ประเด็น คือ จัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น และ จัดทำรายงานประจำปีเผยแพร่ (2) ปัญหาและอุปสรรค คือ สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชน ขาดความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชน ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 นำไปสู่การปฏิบัติจริง (3) ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนต้องเลือกผู้นำที่ดี มีความเสียสละ กล้าตัดสินใจมีความรับผิดชอบ เน้นการมีส่วนร่วมโดยใช้ทรัพยากรบุคคลในชุมชน ผู้นำศาสนา ปราชญ์ชาวบ้าน กระตุ้นก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม สร้างความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทของสภาองค์กรชุมชน

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบ บทบาททางการเมือง สภาองค์กรชุมชนตำบล พัฒนาท้องถิ่น จังหวัดระยอง

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sompornenjoyinn1@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pathan.suv@stou.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช letizz_a@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were (1) compare the political roles in the local development of None Kho sub-district community organization, and Choeng None sub-district community organization, rayong province; (2) study difficulties and issues of the political roles in the local development of None Kho sub-district community organizations, and Choeng None sub-district community organization, rayong province; (3) suggest solution to the difficulties and issues of the political roles in the local development of None Kho sub-district community organization, and Choeng None sub-district community organization, rayong province. This study is a qualitative research done with documentary and interviewing concerned people. The sample were purposively selected with the total number of 24. Research instruments consist of questionnaires, content data analysis, and descriptive lectures. The results showed that: (1) The political roles are different in 3 aspects, Firstly, the encouragement for participation. None Kho sub-district community organization encouragement for participation of member of community organization takes part in government held activities. However, Choeng None sub-district community organization does not promote participation with the government sector. Secondly, suggestions for solution and development, and thirdly openness to public needs. None Kho sub-district community organization takes advantages of council forum to raise their people's needs to the government sector's attention while Choeng None sub-district does not. The similarities are found in 3 aspects: providing opportunity for public discussion in order to encourage participation; collaboration with other community organization; and publishing their annual reports. (2) Regarding difficulties and issues, member of sub-district community organization, member of community organization, and citizens lack understanding of sub-district community organization roles in accordance with section 21 of the community organization Act of B.E.2551 which leads to practices. (3) Suggested solutions are to find good leaders who devote themselves to the public cause, are decisive, responsible, focus on promoting participation, effectively managing human resources in the community. They should also be religion leaders, wise men who encourage people to participate in the cause, educate the people to realize the community organization roles.

Keywords: Comparative, Study political roles, Sub-District Community Organization,
Local development, Rayong Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ การสร้างระบอบประชาธิปไตยและระบบธรรมาภิบาล ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองสิทธิชุมชนและประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นตามความหลากหลายของวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่น จึงเห็นสมควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 สภาองค์กรชุมชน หมายถึง เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยคนในชุมชนและเพื่อคนในชุมชนท้องถิ่น เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังกล่าวประกอบด้วย ตัวแทนสถาบันในชุมชนท้องถิ่น เช่น วัด โรงเรียน ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาอื่นๆ ผู้นำชุมชนไม่เป็นทางการ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำทางการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และทุกภาคส่วนในชุมชนเข้าร่วมเวทีปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2551 จนกระทั่งในปี พ.ศ.2557 เมืององค์กรชุมชนท้องถิ่นได้จัดตั้งเป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลรวมทั้งประเทศ 4,110 ตำบล โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผลการดำเนินการ, 2557, น.9) จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 เป็นนโยบายสาธารณะ มีการกิจโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนก่อให้เกิดการบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น หรืออาจกล่าวได้ว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

จังหวัดระยองเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตตามกระแสโลกจากสังคมภาคการเกษตรสู่สังคมภาคอุตสาหกรรม มีการตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดระยอง เกิดการจ้างงานสร้างรายได้ทำให้มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชาชนต่างถิ่นเข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดระยองเป็นจำนวนมาก ทำให้บริบททางสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านลบและด้านบวก เช่น ด้านลบ เกิดปัญหาด้านสังคม เกิดอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาด การค้ามนุษย์ (ค้าประเวณี ใช้แรงงานเด็ก) ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย เกิดมลพิษในชุมชน และด้านบวกจังหวัดระยองมีเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างต่อเนื่องและประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงสุดในประเทศ โดยประชากรมีรายได้ต่อปีที่ 1,008,615 บาท (สำนักงานคลังจังหวัดระยอง, 2559) ชุมชนท้องถิ่นของจังหวัดระยองมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชนตามเจตนารมณ์ของชุมชน หรือเพื่อรับการช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ย่อมมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มองค์กรชุมชนตำบลต่าง ๆ ของจังหวัดระยองได้จัดตั้งเป็นสภาองค์กรชุมชนตำบล นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาจนกระทั่งถึงเดือนพฤศจิกายน 2558 รวมทั้งสิ้น 46 ตำบล เพื่อต่อยอดกระบวนการทางความคิดโดยยึดนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปฏิบัติ มุ่งเน้นพาสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ชีวิตมั่นคง สามารถพึ่งพาตนเอง บนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมต่อชุมชน ทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีเวทีกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือและลดปัญหาการขัดแย้งการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดการจัดการความรู้เกี่ยวกับการจัดการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตนเองที่เกิดจากการปฏิบัติจริง ทำให้เกิดประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เข้มแข็ง เพราะสภาองค์กรชุมชนมีกระบวนการประชาธิปไตยทางตรงที่ทำให้คน กลุ่มคนต่างเข้ามามีส่วนร่วมกันทำ

จากสาระสำคัญที่กล่าวถึงทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดระยอง จำนวน 2 แห่ง เฉพาะเจาะจงเลือกทำการศึกษา สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ ซึ่งมีพื้นที่ตั้งอยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม มีวิถีชีวิตแบบชุมชนชนบท มีแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมสูง ส่วนใหญ่มีความเป็นเครือญาติกัน ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก มีเครือข่ายขององค์กรชุมชนที่เข้มแข็งขับเคลื่อนชุมชนและเป็นศูนย์เรียนรู้ศึกษาดูงานของหน่วยงานราชการ เอกชน ประชาชนทั่วไปสร้างรายได้ให้ชุมชนนับร้อยล้านบาทต่อปี เป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลต้นแบบของจังหวัดระยอง กับสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน มีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม วิถีชีวิตเป็นชุมชนกึ่งเมือง แรงยึดเหนี่ยวทางสังคมมีไม่มากนัก ประชากรส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง และองค์กรชุมชนมีบทบาทต่อชุมชนค่อนข้างน้อย ซึ่งความแตกต่างที่กล่าวถึงเป็นสิ่งที่สนใจสำหรับผู้วิจัยที่ต้องการเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดระยอง

งานวิจัยนี้ได้ (1) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาททางการเมือง (2) ปัญหาและอุปสรรคบทบาททางการเมือง (3) แนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะบทบาททางการเมือง โดยภารกิจที่กำหนดไว้ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกขององค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ 2) เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไขและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข หรือความต้องการของประชาชนอันเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) จัดให้มีเวทีการปรึกษาหารือกันของประชาชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) ประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น 6) จัดทำรายงานประจำปีของสภาองค์กรชุมชนตำบลรวมถึงสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตำบล เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงบทบาททางการเมือง ปัญหาและอุปสรรคบทบาททางการเมือง และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบล ทั้ง 2 แห่ง ที่ทำการศึกษา เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นและนำผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา หรือนำไปปรับใช้กับสภาองค์กรชุมชนตำบลแห่งอื่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

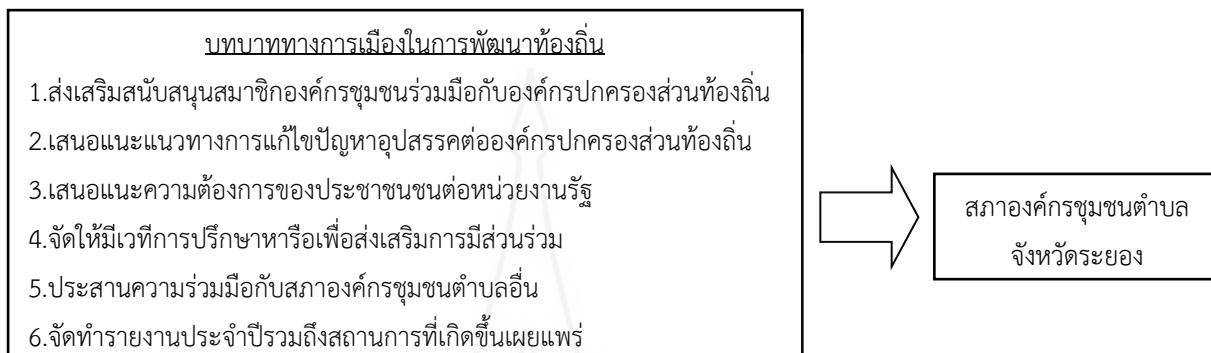
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง
- 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง
- 3) เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อและสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้ให้ข้อมูลหลักหรือกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ประธานสภา รองประธานสภา เลขาธิการสภา สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลและ ประชาชน ในตำบลเนินห่อและตำบลเชิงเนิน โดยแบบสัมภาษณ์ ที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (open-ended questions) และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (primary sources) และ ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary sources) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล และเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive method)

ผลการวิจัย

1. ด้านเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 พบว่ามีความแตกต่างกัน 3 ประเด็น ดังนี้ (1) ด้านส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ (2) ด้านเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) ด้านเสนอแนะความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ มีความเหมือนกัน 3 ประเด็น ดังนี้ (1) ด้านจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (2) ด้านประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น (3) ด้านจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ
2. ด้านเปรียบเทียบปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมืองของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 พบว่ามีความแตกต่างกัน 5 ประเด็น ดังนี้ (1) ด้านส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ (2) ด้านเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) ด้านเสนอแนะความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ (4) ด้านจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (5) ด้านจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

เผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ และมีความเหมือนกัน 1 ประเด็นดังนี้ (1) ด้านประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น

3. ด้านเปรียบเทียบข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมืองของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 พบว่า มีความเหมือนกัน 4 ประเด็น ดังนี้ (1) ด้านเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ด้านเสนอแนะความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ (3) ด้านประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น (4) ด้านจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ และมีความแตกต่างกัน 2 ประเด็นดังนี้ (1) ด้านส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ (2) ด้านจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

สรุปสาเหตุที่สำคัญต่อบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 อธิบายถึงสาเหตุที่สำคัญ ดังนี้

1. บทบาททางการเมือง ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนตำบล พ.ศ. 2551

การส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐตามภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนใช้เวทีของสภาองค์กรชุมชนตำบลเรียนรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิดองค์ความรู้และแนวคิดทฤษฎีใหม่ เป็นการเพิ่มทุนทางปัญญาและมีพัฒนาการด้านศักยภาพให้กับสมาชิกองค์กรชุมชน ตลอดจนไข่มติของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินพบว่า ไม่ได้ส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน ขาดการมีส่วนร่วม มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

การเสนอแนะปัญหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ นำแผนของกลุ่มองค์กรชุมชนทุกกลุ่มมาเรียงลำดับความสำคัญร่วมกันพิจารณาและยึดมติเสียงข้างมากในเวทีของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ตามระบอบประชาธิปไตย กำหนดให้เป็นแผนแม่บทชุมชนของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และนำแผนแม่บทของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อเสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปบูรณาการในการประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความยั่งยืนตามความต้องการของประชาชนในชุมชน ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินขาดความเข้าใจบทบาทตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 จึงไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

การเสนอแนะปัญหาและแนวทางการแก้ไขหรือความต้องการของประชาชนอันเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ มีความเข้าใจบทบาทสภาองค์กรชุมชนตำบลในการเสนอแนะความต้องการของประชาชน โดยใช้เวทีของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ให้สมาชิกองค์กรชุมชนและประชาชนเข้าร่วมปรึกษาหารือและร่วมกันพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและยึดมติเสียงข้างมากของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตามระบอบประชาธิปไตย เสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน สมาชิกองค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน ขาดความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ขาดการมีส่วนร่วม ไม่ได้ใช้เวทีของสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อปรึกษาหารือและร่วมกันพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือความต้องการของประชาชนอันเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดให้มีเวทีการปรึกษาหารือกันของประชาชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน พบว่า มีความเหมือนกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน มีการจัดเวทีปรึกษาหารือกันเพื่อให้สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชนในชุมชน ตัวแทนภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในเวทีสภาองค์กรชุมชน เสนอแนะ แสดงความคิดเห็น ร้องเรียนปัญหาต่างๆ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหาลุปรุค เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไป ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

การประสานความร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น พบว่า มีความเหมือนกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ กับ สภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน ประสานและร่วมมือกันตามขีดความสามารถที่สภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งสองมี เช่น สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ให้ความร่วมมือด้านการแนะนำและเรียนรู้ด้านบทบาทต่างๆ ของสภาองค์กรชุมชนตำบล ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์การจัดงาน การท่องเที่ยวชุมชนบ้านจำรุงของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ตามขีดความสามารถที่สภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งสองมีการจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ พบว่า มีความเหมือนกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นแบบรายงานความก้าวหน้าของสภาองค์กรชุมชนตำบล จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรนำเสนอต่อสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพราะเป็นนายทะเบียนสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อเป็นฐานข้อมูลรวมของสภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งประเทศนำเสนอต่อกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พร้อมกับจัดทำรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนเผยแพร่ต่อประชาชน

2. ปัญหาและอุปสรรคบทบาททางการเมือง ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนตำบล พ.ศ. 2551

ปัญหาอุปสรรคและการส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ไม่มีปัญหาอุปสรรค บริบททางสังคมเป็นสังคมชุมชนชนบท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มีเวลาเพื่อส่วนรวมค่อนข้างมาก มีผู้นำเข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกันจัดการวิถีชีวิตของชุมชน บนพื้นฐานของความรู้ความสามารถและ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในชุมชน ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน มีปัญหาอุปสรรค บริบททางสังคม เป็นสังคมชุมชนกึ่งเมือง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพปลูกจ้างโรงงาน มีรายได้สูง เวลาไม่เอื้ออำนวย ขาดการมีส่วนร่วมในเวทีสภาองค์กรชุมชน ขาดความเข้าใจในภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ปัญหาอุปสรรคด้านการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ไม่มีปัญหาอุปสรรค เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์กรชุมชน โดยสมาชิกสภาองค์กรชุมชน มีส่วนร่วมจัดทำแผนแม่บทชุมชนพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญร่วมกันและยึดมติเสียงข้างมากในเวทีของสภาองค์กรชุมชนตำบลตามระบอบประชาธิปไตย กำหนดเป็นแผนแม่บทชุมชนของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และนำแผนแม่บทชุมชนของสภาองค์กรชุมชนตำบลเสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปบูรณาการในการประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน มีปัญหาอุปสรรค สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน สมาชิกสภาองค์กรชุมชน ขาดความเข้าใจด้านบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามภารกิจในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 จึงไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น

ปัญหาอุปสรรคด้านการเสนอแนะหรือความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ไม่มีปัญหาอุปสรรคบทบาทดังกล่าวตามภารกิจในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ เข้าร่วมประชุมครบองค์ประชุมตามมาตรา 20 ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ใช้เวทีของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อในการปรึกษาหารือและร่วมกันพิจารณาข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะ ตามความต้องการของประชาชนตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยยึดมติเสียงข้างมากของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตามระบอบประชาธิปไตย และนำเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน พบว่า มีปัญหาอุปสรรค เกิดจากสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลตำบล จึงขาดการมีส่วนร่วมในเวทีประชุมของสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน ทำให้องค์ประชุมไม่ครบตามมาตรา 20 ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 จึงไม่ได้กระทำตามบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน ตามภารกิจในมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

ปัญหาอุปสรรคด้านการจัดให้มีเวทีการปรึกษาหารือกันของประชาชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ ไม่มีปัญหาอุปสรรค ประชาชนสนใจเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมากอย่างสม่ำเสมอและปรึกษาหารือกันอยู่บนหลักประชาธิปไตยชุมชน เคารพความคิดเห็นซึ่งกัน มีความเสมอภาค และยึดมติเสียงข้างมากตามระบอบประชาธิปไตย ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน มีปัญหาอุปสรรค ประชาชนขาดความสนใจในการเข้าร่วมเวทีประชุม ประเด็นปัญหาเกิดจากการขาดความพร้อมด้านเวลาในการมีส่วนร่วม มีสถานะในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ต่างต้องพึ่งพาอาศัยด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ประชาชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

มีการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ มีความคิด ความเชื่อ ศาสนา ต่างกัน และภารกิจที่ทำความซ้ำซ้อนกับหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางประการ ขาดสิ่งจูงใจ เพราะเป็นภารกิจด้านจิตอาสาไม่ได้รับประโยชน์โดยตรง

ปัญหาอุปสรรคด้านประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น พบว่า มีความเหมือนกัน ไม่มีปัญหาอุปสรรคบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลในด้านประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น ตามภารกิจในมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินห้อย ประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่นเนื่องจากสภาองค์กรชุมชนเนินห้อย เป็นสภาองค์กรชุมชนต้นแบบของจังหวัดระยอง มีความพร้อมในการให้คำปรึกษาและเป็นศูนย์เรียนรู้บทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน ประสานขอความร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินห้อย ขอคำแนะนำและเข้าศึกษาบทบาทของสภาองค์กรชุมชนที่ศูนย์สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินห้อย โดยอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือกันตามขีดความสามารถที่มีของสภาองค์กรชุมชนทั้งสอง

ปัญหาอุปสรรคด้านการจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินห้อย ไม่มีปัญหาอุปสรรค นำภาระงานของแผนแม่บทชุมชนตำบลเนินห้อย ซึ่งขับเคลื่อนภารกิจงานโดยสมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชน เป็นการรายงานความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคของภาระงานตามแผนแม่บทชุมชนให้ทุกคนทราบในเวทีปรึกษาหารือของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินห้อย พร้อมจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในรูปแบบลายลักษณ์อักษรเก็บเป็นข้อมูลของชุมชนไม่พิมพ์แจก ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน มีปัญหาอุปสรรค เกิดจากการขาดความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชน ตามภารกิจในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 และการขาดความพร้อมด้านเวลา ขาดการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนและประชาชนในชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินไม่ได้กระทำตามภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบลจึงไม่มีผลงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อจัดทำรายงานเผยแพร่ให้ประชาชนในชุมชนทราบ

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมือง ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนตำบล พ.ศ. 2551

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินห้อย เป็นสภาองค์กรชุมชนต้นแบบของจังหวัดระยอง ใช้การพูดคุยในเวทีและนอกเวทีเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบล ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานของรัฐ อย่างสม่ำเสมอ เพราะการพูดคุยเป็นการสื่อสารระหว่างกันเป็นหัวใจหลักของการแก้ไขปัญห โดยใช้เวลาของของกลุ่มองค์กรชุมชนและเวทีใหญ่ของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินห้อยปรึกษาหารือกัน ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน ยังขาดความเข้าใจในบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนตำบล พ.ศ.2551 ใช้เฉพาะเวทีย่อยของกลุ่มองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกองค์กรชุมชนในกลุ่มและสร้างการพัฒนาสู่การพูดคุยปรึกษาหารือกันในเวทีใหญ่ของสภาองค์กรชุมชนตำบล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่น พบว่า มีข้อเสนอแนะเหมือนกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคสอดคล้องกัน เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนผ่านเวทีปรึกษาหารือของสภาองค์กรชุมชนตำบล การวางแผนและกระบวนการแก้ปัญหาแบบการมีส่วนร่วม เน้นการพึ่งพาตนเองของสมาชิกสภาองค์กรชุมชน และการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในบทบาทสภาองค์กรชุมชนตำบลของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามภารกิจในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ใช้พลังร่วมของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนกระบวนการต่างๆ ของสภาองค์กรชุมชนตำบลให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเสนอแนะหรือความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ พบว่า มีข้อเสนอแนะเหมือนกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคสอดคล้องกัน ใช้การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพของทุกภาคส่วน ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ของชุมชนให้ชัดเจน ร่วมกันคิด ร่วมกันพิจารณา ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ ยึดมติเสียงข้างมากในเวทีปรึกษาหารือของสภาองค์กรชุมชน และใช้ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นเป็นเครื่องช่วยให้สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชนในชุมชนมีความผูกพันกัน

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน พบว่า มีความแตกต่างกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการวิถีชีวิตของชุมชนบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถ และการตระหนักถึงสิทธิหน้าที่พลเมืองที่ดี ให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยชุมชนโดย ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบ มีความเสมอภาค เคารพความคิดเห็นกัน ยึดมติเสียงข้างมากตามระบอบประชาธิปไตย ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน เน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 เพื่อให้ประชาชนปรับตัว มีความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตลอดจนการตระหนักถึงสิทธิหน้าที่พลเมืองที่ดี และใช้ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นเป็นเครื่องช่วยให้ประชาชนมีความผูกพันกัน และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลกับประชาชนในชุมชน

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านประสานความร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น พบว่า มีข้อเสนอแนะเหมือนกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคสอดคล้องกัน โดยการใช้การพูดคุยปรึกษาหารือร่วมกัน เป็นการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น มีความเสมอภาคเท่าเทียม เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านการจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ พบว่า มีข้อเสนอแนะเหมือนกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ เสนอแนะควรใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในชุมชนตำบลเนินซ้อ ร่วมจัดทำรายงานให้ตรงกับความเป็นจริง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ที่ได้กระทำตามที่กำหนดไว้ให้ประชาชนทั่วไปทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ สภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนตำบลเชิงเนิน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลกับประชาชน พร้อมจัดทำรายงานปัญหาอุปสรรคต่างๆ ตามความเป็นจริงของสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และเป็นการกระตุ้นความรับผิดชอบของประชาชนในชุมชนตามสิทธิหน้าที่พลเมืองที่ดีต่อชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินขี้และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง มีข้อสังเกตซึ่งอภิปรายผลดังนี้

1.1 บทบาท ด้านส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินขี้ มุ่งเน้นให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของสภาองค์กรชุมชนตำบล แก่ สมาชิกสภาองค์กรชุมชน องค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน จึงก่อให้เกิดองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกองค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ด้านการเรียนรู้ใช้แกนนำชุมชน “ผู้นำชุมชน ชาดิขัย เหลืองเจริญ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินขี้ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ประชุมเวทีสภาองค์กรชุมชนระดับชาติ” เป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจต่อประชาชนในชุมชนถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่างๆ เพราะมีความรู้ความเข้าใจถึงรากเหง้า วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัย ไชยา ภูคกร (2557) พบว่า “สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลมีความรู้ความเข้าใจภารกิจภาพรวมในระดับที่มากในการดำเนินงานตามภารกิจของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ควรส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาความเข้มแข็งการมีส่วนร่วมและการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่สมาชิกสภาองค์กรชุมชน และประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติการกิจของสภาองค์กรชุมชน ให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต รวมทั้งสามารถพัฒนาให้เป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551”

1.2 การมีส่วนร่วม การจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และเอกชน สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินขี้ จัดเวทีปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ เน้นการมีส่วนร่วมในทุกระดับซึ่งเป็นหัวใจของประชาธิปไตยท้องถิ่น มีความเสมอภาค เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมเสนอแนะ ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และรับผิดชอบร่วมกัน ยึดหลักธรรมาภิบาลที่มุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินขี้ มีจุดแข็ง คือ เวทีของสภาองค์กรชุมชนให้ความสำคัญกับบทบาทของคนที่เข้าร่วมเวที ซึ่งสอดคล้องกับ ปธาน สุวรรณมงคล (2554, น.42) กล่าวว่า “สิ่งที่เราให้ความสำคัญคือการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีคุณภาพ คือการมีส่วนร่วมทางการเมืองอิสระบนพื้นฐานของความรู้ ความตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง” สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินขี้ ให้ความสำคัญกับผู้เข้าร่วมในเวทีแต่ไม่ได้ละเลยผู้ที่ไม่ได้ร่วมในเวที ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

1.3 ชุมชนเข้มแข็ง สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ มีบทบาทโดยการใช้เวทีสภาองค์กรชุมชน ประสานให้ สมาชิกองค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน เข้าร่วมปรึกษาหารือกัน กำหนดแผนแม่บทของสภา องค์กรชุมชนตำบล ขับเคลื่อนชุมชนด้วยภาระงานผ่านกลุ่มองค์กรชุมชนภายใต้งบประมาณของกลุ่มองค์กรชุมชน เป็นหลัก และทุนหน่วยงานอื่นเป็นรอง สร้างความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองบนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึด หลักการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน 6 ด้าน คือ 1) พัฒนาคมนาคม มีความรับผิดชอบหน้าที่ตนเอง 2) พัฒนา สิ่งแวดล้อม ทำการเกษตรปลอดสารพิษ 3) พัฒนาสืบสานภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น กิจกรรมทาง พระพุทธศาสนา ร้อยรัดพบปะทำกิจกรรมร่วมกัน 4) พัฒนาคุณภาพชีวิต มีกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน 5) พัฒนา สวัสดิการชุมชน เป็นสวัสดิการด้าน เกิด เจ็บ เสียชีวิต 6) พัฒนารายได้ แปรูปผลผลิตเพิ่มมูลค่า สอดคล้องกับ เสรี พงศ์พิศ (2552, น.139) กล่าวว่า “ชุมชนเข้มแข็ง มีลักษณะ 4 ประการ 1) เป็นชุมชนที่เรียนรู้และพร้อมที่เรียนรู้ 2) เป็นชุมชนที่ตัดสินใจได้อย่างเป็นอิสระ 3) เป็นชุมชนที่จัดทุนของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ 4) เป็นชุมชนที่มีธรร มาภิบาล”

2. ปัญหาอุปสรรคบทบาทตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ของสภา องค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง

2.1 ปัญหาอุปสรรคบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ พบว่า ไม่พบปัญหาอุปสรรค เกิดจากกลุ่มองค์กรชุมชนของตำบลเนินซ้อ มีรูปแบบการจัดการตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เข้มแข็งอย่าง ยั่งยืนก่อนพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 จะมีผลบังคับใช้และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภา องค์กรชุมชน พ.ศ.2551 มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของกลุ่มองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ จึงเป็นกฎหมาย สนับสนุนภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจบทบาทของสภา องค์กรชุมชนตำบล มีประชาชนสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรชุมชนมากขึ้นและเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ จึงก่อให้เกิดกระบวนการทางความคิดในการบูรณาการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาอาชีพ การสร้างความเท่าเทียมและความเสมอภาค ตลอดจนการฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมชุมชนให้ยั่งยืน

2.2 ปัญหาอุปสรรคบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน พบว่า ปัญหาอุปสรรคเกิดจาก สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชนขาดความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนในการ นำไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน ติดขัดเรื่องเวลาไม่ เอื้ออำนวยในการร่วมกิจกรรม กลุ่มองค์กรชุมชนขาดการประสานและร่วมมือกันในฐานะสมาชิกสภาองค์กรชุมชน ตำบลเดียวกัน และกิจกรรมของกลุ่มองค์กรชุมชนต่างไม่เอื้อประโยชน์ต่อกัน จึงขาดแรงจูงใจในการร่วมมือ และพบ ประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่ง คือ การขาดแคลนแกนนำชุมชนที่ดี มีความรู้ มีความสามารถ กล้าตัดสินใจ เป็นที่ยอมรับของประชาชน และมีคุณสมบัติครบถ้วนไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในมาตรา 6 มาตรา 7

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สภาพัฒนาการเมือง หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ควรติดตามการประเมินผล ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข เพื่อส่งเสริมสนับสนุนบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ดังนี้

1) สร้างความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลให้แก่ สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชนและเยาวชนในชุมชนได้รับรู้ บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งเป็นปัญหาหลักในการดำเนินการกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 นำไปปฏิบัติจริง

2) การปลูกฝังจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมแก่ สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชน ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมซึ่งมีความสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึก รู้จักเสียสละ ร่วมแรง ร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นหลักการในการดำเนินชีวิตช่วยแก้ไขปัญหาและการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคมชุมชน

3) ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ควรกำหนดให้สภาองค์กรชุมชน มีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนเป็นแกนกลางในการพัฒนาท้องถิ่น โดยสมาชิกสภาองค์กรชุมชนในฐานะตัวแทนประชาชนทางตรงเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดี เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและประเทศชาติ

4) ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 หมวด 4 การส่งเสริมกิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบล มาตรา 34 ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กำหนดข้อบังคับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดประชุมของสภาองค์กรชุมชนตำบลทุกระดับ ควรแก้ไขระบุให้ “มีเบี้ยประชุมและค่ายานพาหนะที่เหมาะสม” เพื่อเป็นการเพิ่มกำลังใจและสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์กรชุมชน

เอกสารอ้างอิง

ไชยา กุฎาคาร. (2557). การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดสระแก้ว ในการดำเนินการตามภารกิจของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พุทธศักราช 2551 รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ปธาน สุวรรณมงคล. (2556). แนวการศึกษาชุดวิชา 82713 สัมมนาปัญหาเฉพาะการเมืองการปกครองท้องถิ่น (หน่วยที่ 1).นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125, ตอนที่ 31 ก : พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551, กุมภาพันธ์ 2551.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. ข้อมูลรายงาน ผลการดำเนินการประจำปี 2557 ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2558,

จากhttp://www.codi.or.th/downloads/report/report_of_year/CODIreport-2557.pdf.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

เสรี พงศ์พิศ. (2552). แนวคิดแนวปฏิบัติ ยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น. สำนักพิมพ์พลังปัญญา กรุงเทพฯ
สำนักงานคลังจังหวัดระยอง. (2559). ข้อมูลรายได้ประชากรจังหวัดระยอง ของสำนักงานคลังจังหวัดระยอง.
สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2559, จาก <http://www.rayonghip.com/gdp-rayong-2016/>

